શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

ફેબ્રુઆરી-2020

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	રાગ
(૨)	નમ્રતા
(૩)	ઉત્તર વૈક્રિય શરીર
(૪)	વ્યુત્પત્તિ
(૫)	મનોબળ
(૬)	મિત-અવગ્રહ
(૭)	ધનદેવ
(૮)	યુગલિક ક્ષેત્ર
(૯)	જ્ઞાનદશા
(૧૦)	વિનય
(૧૧)	મધુબિંદુ
(૧૨)	આત્મા
(૧૩)	પારિણામિક
(૧૪)	વૃષભ
(૧૫)	વસ્તુપાલ
(૧૬)	શૂલપાણી યક્ષ મંદિરમાં
(૧૭)	યથાખ્યાત ચારિત્ર
(૧૮)	સેવક
(૧૯)	સ્વકાય સ્થિતિ
(૨૦)	આયુષ્ય પ્રાણ.

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	બે થી નવ
(૨)	અભયકુમાર
(૩)	સતપદ પ્રરૂપણા
(૪)	મૃગાવતીજી
(૫)	બાદર
(૬)	ચારિત્ર
(૭)	ત્રણ પલ્યોપમ
(૮)	પંચેન્દ્રિય
(૯)	સ્વકાય સ્થિતિ
(૧૦)	ક્ષાયિક
(૧૧)	અવધારણીય
(૧૨)	વૈશ્યાયન
(૧૩)	ચાર અજગર
(૧૪)	દેવ લોક માં
(૧૫)	વિશેષજ્ઞતા
(૧૬)	સ્પર્શના
(૧૭)	સંજ્ઞી
(૧૮)	બાર વર્ષ
(૧૯)	પ્રાણ
(૨૦)	અનંત.

(૫)	જીવો ને
(૬)	વૃદ્ધ
(૭)	મનુષ્યો
(૮)	વિનય
(૯)	ભગવંત
(૧૦)	અસંખ્ય
(૧૧)	ઉર પરિસર્પ
(૧૨)	નારકી
(૧૩)	પૃથ્વીકાય નું
(૧૪)	ઉત્કૃષ્ટ
(૧૫)	અપરાધ ને

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	આજ્ઞા આપો
(૨)	દેવ
(૩)	ઘોડા
(૪)	મત્સ્ય

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૫	(૬)	૯
(૨)	૬	(૭)	૪
(૩)	૭	(૮)	૩
(૪)	૮	(૯)	૧
(૫)	૧૦	(૧૦)	૨

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૨૫
(૨)	૬૨
(૩)	૬
(૪)	૬૦ કો.કો.સા૦
(૫)	૪૯ દિવસ
(૬)	૧ હાથ
(૭)	૧૦
(૮)	૧૦
(૯)	૭
(૧૦)	૧૩૩૩ હાથ ૮ અંગુલ

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	✓	(૧)	૧૦
(૨)	×	(૨)	૨૧
(૩)	×	(૩)	૨૫
(૪)	✓	(૪)	૩
(૫)	×	(૫)	૯
(૬)	×	(૬)	૧૦
(૭)	✓	(૭)	૧૮
(૮)	✓	(૮)	૧૧
(૯)	×	(૯)	૨૦
(૧૦)	✓	(૧૦)	૧૦

પ્રિંટિગ ભૂલ ના લીધે અથવા અમારા થી રહેલ ભૂલના લીધે વિદ્યાર્થીઓ ને જે તકલીફ પડે છે. એના માટે ક્ષમાપ્રાર્થી છીયે. એવા સંજોગો માં વિદ્યાર્થી ને એનો પૂરો માર્ક આપવા માં આવે છે.

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૮

૧. વાંદણાસૂત્રનું મહત્ત્વ :– આ સૂત્રથી ગુરુને હું શક્તિપ્રમાણે પાપરહિત પણે વંદન કરવાને ઇચ્છું છું. ગુરુવંદન સિવાય અન્યક્રિયા નિષેધીને આપના ચરણને મારા હાથ-મસ્તકથી અડકવાથી આપને કંઇપણ બાધા થઇ હોય તો ખમજો. ઘણા શુભ ભાવમાં આપનો દિવસ વીત્યો છે? હે ક્ષમાશ્રમણ! દિવસ સંબંધી મારા અપરાધને ખમાવું છું. ગુરુને 12 આવર્તપૂર્વક વંદન કરવામાં આવે છે. આપ ક્ષમાશ્રમણની દિવસ સંબંધી 33 આશાતનામાંથી કોઇ આશાતના દ્વારા, મન-વચન-કાયારૂપ આશાતના, ક્રોધ-માન-માયા લોભ, સર્વકાળ સંબંધી આશાતના કરી હોય દોષ કર્યો હોય તે દૈવસિકાદિક આશાતનાદિ દોષો ખમાવવામાં આવે છે. સંયમયાત્રા સુખશાંતિથી થાય છે ઇત્યાદિ પૂછાય છે.

૨. વિશેષજ્ઞતા :— વિશેષજ્ઞ પુરુષ અપક્ષપાતપણે કરી વસ્તુઓના ગુણ દોષ જાણી શકે છે માટે પ્રાયે કરીને તેવો પુરુષ જ ઉત્તમ ધર્મને યોગ્ય છે. ઉત્તમધર્મને આરાધવા વિશેષજ્ઞતાના સ્વામી બનવું પડશે. વિશેષજ્ઞ તટસ્થ દ્રષ્ટિવાળો હોય છે એની પાસે પક્ષપાતી દ્રષ્ટિ નથી. જે વસ્તુ જેવી છે તેવી જાણી શકે છે. તેવી જ રીતે વિશેષજ્ઞ વસ્તુના ગુણ અને દોષ બન્ને જાણનારો હોય છે. સંપત્તિ મેળવવા વિશેષજ્ઞતાની આવશ્યકતા નથી હોતી પણ એના સદુપયોગ માટે વિશેષજ્ઞતા અનિવાર્ય છે. જે જીવ વિશેષજ્ઞતાથી અસાર સંસારના સાચા સ્વરૂપને ઓળખી લે તે સુદેવ-ગુરુ-ધર્મનું શરણ સ્વીકારી ભવસાગર તરી જાય છે. જેની પાસે અભાવ છે તે સંસારમાં દુ:ખ દુર્ગતિને ભોગવે છે.

૩. સ્વકાયસ્થિતિ :— જીવ વારંવાર પોતાની જાતિમાં જેટલા વખત સુધી ઉત્પન્ન થાય (જન્મ મરણ) કરે તે તેની સ્વકાયસ્થિતિ કહેવાય. પૃથ્વીકાયાદિ સ્થાવર જીવો વિકલેન્દ્રિયાદિ જીવો તેમજ તિર્યંચ મનુષ્ય જીવો એક જાતિમાં મમત્વ ભાવના કારણે વારંવાર જન્મ મરણ કરે છે. સર્વ એકેન્દ્રિય જીવો તેમજ અનંતકાય જીવો અનુક્રમે અસંખ્ય ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી તથા અનંત ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી સુધી સ્વકાયમાં રહે છે. એકે.માં પૃથ્વી-અપ-તેઉ-વાયુ-વનસ્પતિકાયની સ્વકાયસ્થિતિ અસંખ્ય ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી છે. અનંતકાય જીવોની અનંત છે. પૃથ્વી-અપ-તેઉ-વાયુના 4 ભેદ એમ 16 ભેદને અસંખ્યાતી ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણીની સ્વકાય સ્થિતિ હોય છે.

૪. મોક્ષતત્ત્વના નવ દ્વારો છે. – (1) સત્પદ પ્રરૂપણા દ્વાર (2) દ્રવ્યપ્રમાણ દ્વાર (3) ક્ષેત્રદ્વાર (4) સ્પર્શના દ્વાર (5) કાળદ્વાર (6) અંતરદ્વાર (7) ભાગદ્વાર (8) ભાવદ્વાર (9) અલ્પબહુત્વ દ્વાર.

(1) સત્પદ પ્રરૂપણા દ્વાર : મોક્ષને વિષે વિદ્યમાન (સ્થિત) પદની પ્રરૂપણા કરવી તે સત્પદ પ્રરૂપણા દ્વાર છે.

(2) દ્રવ્યપ્રમાણ દ્વાર : સિદ્ધના જીવ દ્રવ્ય કેટલા છે તેની વિચારણા કરવી તે દ્રવ્યપ્રમાણ દ્વાર છે.

૫. કંબલ અને સંબલનો પૂર્વ ભવ : મથુરામાં જિનદાસ શેઠ-સાધુદાસી પત્નીના ત્યાં ભરવાડે બે અત્યંત સુંદર બળદોને શેઠને ઘેર બાંધ્યા. શેઠે વિચાર્યું બળદોને કષ્ટ ભોગવશે તેથી ન મોકલી બળદોનું પ્રાસુક-ઘાસપાણીથી પોષણ કરવા લાગ્યા. કોઇક દિવસ શેઠનો મિત્ર શેઠને પૂછ્યા વિના જ ભાંડિર વનમાં યક્ષની યાત્રામાં ગાડીમાં જોડીને લઇ ગયા. કદી નહીં જોડેલા બળદોને દોડાવવાની શરતોમાં દોડાવ્યા, તેના સાંધા તૂટી ગયા. તે મિત્ર પાછો શેઠને ત્યાં બાંધી ગયો શેઠને દુ:ખ થયું. શેઠે તે બળદોને પચ્ચક્ખાણ કરાવી નમસ્કાર મહામંત્ર સંભળાવી નિર્યામણા કરાવી, શુભ ભાવનામાં રહેલા તે બળદો મૃત્યુ પામીને નાગકુમાર નિકાયમાં કંબલ સંબલ દેવ થયા.